

SPOMNITE
SE
SLOVENSKIH
BEGUNCEV
S KAKIM
DAROM!

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

ODKUP ŽITARIC. — Kmeti najbolj razburja to, da jim stoji komunističen nadzornik za vsakim snopom žita. Vsak je moral naznaniti, kaj in koliko je obsejal in ko je požel mora zopet naznanjati koliko je pridelal. Oblast določa, koliko sme sam obdržati in koliko mora prodati državi. Razni "ljudski" uradniki hodijo okrog kot vohuni in gledajo, da se ukaz vlade natančno izpelje. Kmetje gledajo na vse te uradnike kot na spijone. Ni jim morda toliko od tega, da bi prodajali pod roko, tudi ni tako nizko določeno, kar se sme na osebo obdržati, najhujše je to da se kmet ne čuti več gospodarja svojih stvari. Tako kmetu ubijajo veselje do dela.

PREDLOG ZAKONA O SOCIALNEM ZAVAROVANJU. — Tudi socialno zavarovanje skuša novi režim postaviti na novo podlago. Novi zakon predvideva zavarovanje za primer bolezni, nosečnosti in poroda, nesreče pri delu, pa za starost in smrt. Do neke mere je zavarovanje po novem načrtu razširjeno tudi na take, ki ga doslej niso bili deležni. Starostno zavarovanje se začne za moške s 65 in za ženske s 60 leti. Za nekatere pa tudi prej. Glavno pri novem zavarovanju pa je, da je sedaj čisto odvisno od države. Vsi posamezni zavodi, dosedanja nosilci zavarovanja so centralizirani. Belgrad je vse potegnil nase. Pri tem načinu centraliziranja plačujejo bolj razvite dežele za manj razvite. Ker je gospodarska razlika v Jugoslaviji silno velika na primer med Makedonijo in Slovenijo, se zgodi, da manj razvite dežele zavirajo bolj razvite v njih nadaljnjem razvoju.

KONVERZIJA PREDVOJNIH NOTRANJNJIH POSOJIL. — Izdelan je zakon, po katerem bodo vsa posojila, ki jih je predvojna Jugoslavija dobila doma, spremenjena v eno novo posojilo po eni enotni obrestni meri in pod enotnimi plačilnimi pogoji. Vedeti je seveda treba, da so se mnogi državni dolgovni sami plačali. Drvarovanje po novem načrtu

Pristaniški delavci so včeraj zastavkali na Pacifiku

Stavka je bila sklicana šele za danes za 400,000 članov AFL

New York. — Splošna stavka mornarjev in pristaniških delavcev je bila sklicana za danes, to da kakih 3,000 jih je odšlo že včeraj na stavko na pacifičnem obrežju. Vsega skupaj bo na stavki do 400,000 pomorščakov, ki so člani AFL.

Stavkajo zato, ker jim vladni odbor za plače ni dovolil zvišanja v mezd, ki ga je unija dosegla od ladijskih družb. Stavka bo ustavila paroplovbo v vseh ameriških pristaniščih.

V Seattleu je pustilo delo včeraj 1500 pomorščakov, v Los Angelesu 400 in v Portlandu, Oregon, 1000.

Kdaj bodo šli na stavko na vzhodnem obrežju še ni znano, najbrže pa opoldne. Unija in lastniki ladij so se pogodili za \$27.50 na mesec približno pri mezd, toda vladni odbor ne dovoli več kot \$17.50.

Policija ni bila nič kaj prijazna

Milwaukee. — Po hudi nevihti, ki je pretrgala električne žice, je neka farmerica poklicala policijo za nasvet. Rekla je, da ni elektrike, zato ne more z molznim strojem pomoliti svojih 24 krav. Jih boste morali kar z rokami, kakor ste jih prej, ji je dala policija pameten nasvet.

Ta ne bo šel več v Kalifornijo

Hollywood. — Zalman Friedman, detektiv iz New Yorka, je bil tukaj na počitnicah. Pa ne bo več prišel sem, pravi. Dva moška sta ga namreč napadla, mu vzela \$200 v gotovini in uro vredno \$170. Za spomin sta mu pustila samo razbito čeljust.

DAJ BRAT, DAJ SESTRA, SPOMNI SE BEGUNCEV S KAKIM DOLARJEM

Vlada bo odslovila 159,786 uslužbencev da zmanjša stroške

Urad za proračun pravi, da bodo v 10 tednih odpušteni

Washington. — Predsednikov urad za proračun naznanja, da bo šlo za vladne plačilne liste v teku 10 tednov do 159,786 uslužbencev. Najprej je urad naznanil, da bo odslovil do 16. nov. 104,400 uslužbencev. Pozneje je dodal k temu pa še nadaljnjih 55,000.

Toda ta odslovicev vladnih uslužbencev je samo kaplja na veliki plačilni listi. Vseh vladnih uslužbencev je namreč danes še vedno 2,705,014.

Toda dočim bodo nekateri vladni uradi znižali število uslužbencev, jih bodo nekateri celo zvišali, kot na primer OPA in administracija za vladno lastnino.

Elektrarna ima načrt za povečanje v znesku \$30,000,000

Elmer L. Lindseth, predsednik Cleveland Electric Illuminating Co. naznanja, da ima družba načrt, po katerem bo razvila svoje podjetje, ki bo stalo družbo do \$30,000,000. To je eden največjih razširjalnih načrtov, kar jih je družba še podvzela. Med drugim je tudi naročila nov generator za 90,000 kilowatov in ki bo začel obratovati leta 1948.

Zdaj družba proučuje, v katero svojih tovarov bo postavila ta ogromni generator. Zdaj ima že dva generatorja po 72,000 kilowatov in sicer v poslopju ob jezeru na 70. cesti. Mestna elektrarna, na primer, ima vsega skupaj samo 87,500 kilowatov.

To ogromno povečanje Illuminating družbe ima namen proizvajati več elektrike in to pa samo v namenu, da bo lažje služila sedanjim in novim tovarnam v tem okraju države Ohio. Od konca vojne z Japonsko se je že okrog 150 tovarnarjev izjavilo, da nameravajo potrositi za ekspanzijo vse do \$170,000,000. Ta del države Ohio je znan kot najboljši lokal v deželi za razvitje industrije.

Predsednik Lindseth trdi, da bo ta ekspanzija ustvarila najmanj 30,000 novih del za industrijske delavce, torej bo v tem okraju dobilo 30,000 več delavcev delo in zaslužek.

Ta elektrarna pravi, da dela na tem, da bo lahko postrebrez vladne kontrole, vsaj dotlej, če bi se cene neupravičeno dvignile.

Ta novi generator bo tako močan, da bo sam lahko proizvajal elektriko za mesto z 45,000 prebivalci ter bo 18,000 krat večji, kot največji generator, ki so zdaj v službi pri Illuminating družbi, ki daje elektriko na 100 milj dolgi črti, vse od vasi Sheffield na zapadu do Conneaut na vzhodu. Instalacija takega ogromnega generatorja je pa v zvezi še z drugo potrebno opremo, zato bo vzelo več kot dve leti, da bo vse to gotovo. Samo ta generator, kotel in druga oprema ter poslopje bo veljalo vse do \$12,000,000.

NOVI GROBOVI

Mike Suštaršič

Za srčno kapjo je umrl v Chagrin Falls, O. Mike Suštaršič, star 66 let, stanujoč na 20975 Arbor Ave., Euclid, O. Tukaj zapušča soprogo Helen, hčere: Pauline omož. Cesar in Mary omož. Gannon. V Ameriki je bival 34 let. Rojen je bil v St. Vidu nad Ljubljano. Pogreb bo v petek popoldne ob 1 iz železovega pogrebnega zavoda na 152. cesti na Whitehaven pokopališče.

Kontrolni odbor je proti, da bi prišlo mleko pod OPA

Washington. — Predsednikov kontrolni odbor treh mož, ki ima pravico določiti, kaj naj bo pod OPA in kaj ne, je izjavil, da ima samo ta odbor pravico določiti, če naj pride mleko in mlečni izdelki zopet pod OPA, ali ne.

Ta izjava je bila naperjena proti izjavi načelnika OPA, Paul Porterja, ki je pred nekaj dnevi rekel, da bi moralo priti mleko in mlečni izdelki zopet pod vladno kontrolo. Porter je tudi rekel, da se mu čudno zdi, zakaj je kontrolni odbor odločil, da mleko ni prišlo 20. avg. pod vladno kontrolo.

Kontrolni odbor pravi, da je dobro preštudiral cene mleku in količino istega ter spredel, da se ga lahko pusti zaenkrat še brez vladne kontrole, vsaj dotlej, če bi se cene neupravičeno dvignile.

Vlada bo vprašala za posojilo

Washington. — Od 11. novembra do 7. decembra bomo imeli v deželi kampanjo za vladno posojilo. Za koliko bo vlada vprašala še ni znano.

Polkovnik služi zdaj kot narednik

Los Angeles. — Polkovnik Ralph Densmore, star 51 let, je stopil v civil po 28 let službe v armadi, v civilu je bil pa samo 24 ur, nakar se je vpisal zopet v armado in dobil šaržo narednika.

SENATOR CONNALLY PROSI ZA SPORAZUM O TRSTU

To je mirovna konferenca, ne pa trenje kdo bo več dobil na račun drugega, sviri ameriški senator. Masaryk podpira Jugoslavijo za Trst.

Pariz. — Ameriški senator Tom Connally, načelnik senatnega odseka za tujezemске zadeve, je včeraj svaril mirovno konferenco v svojem prvem nagovoru, da je Beneška Julija "rodovitna zemlja za vojno" ter je apeliral na delegacijo, naj pozabi na sovraštvo in predsodke.

Connally je prošil za vzdržnost in potrpljenje pri poravnavi spornega tržaškega vprašanja, rekoč, "da je to mirovna konferenca in ne prerivanje za to, kdo bo dobil več od drugega. Mi smo tukaj odposlanci narodov sveta, da rešimo svetovne probleme."

Češkoslovaški zunanji minister Jan Masaryk je podprl Jugoslavijo v njeni zahtevi po Trstu z izjavo, "da bi kontrola Jugoslavije nad Trstom zagotovila mir in stabilnost te sporne točke, dočim bi internacionalizacija tega jadranskega pristanišča povzročila v bodoče samo sitnosti in nemire."

Washington. — Državni tajnik Byrnes je včeraj dvakrat poklical predsednika Trumanja iz Pariza; vsakokrat je govoril z njim po pet minut. Kaj sta govorila ni znano, najbrže pa o razvoju mirovne konference. Predsednikov osebni tajnik Charles Ross je rekel, da je predsednik natančno poučen o razvijanju mirovne konference.

Byrnes bo v petek govoril zbranim Nemcem

Berlin. — Iz povesem zanesljivih krogov se poroča, da bo prišel v petek v Frankfurt ameriški državni tajnik Byrnes, ki bo govoril nemškimi uradnikom v ameriškem zasedbenem pasu. Govor bo trajal, pravijo, 45 minut. Navzoči bodo tudi visoki ameriški častniki.

Govori se tudi, da bodo radijske postaje za Byrnesov govor prenesle tudi preko Atlantika v Ameriko.

Kanadske petorke so dobile brata

North Bay. — Mrs. Oliva Dionne, mati znanih kanadskih petork, je povila on dan krepkega sinkota. To je že 14. otrok, živi jih pa še 13. Petorke so stare zdaj po 12 let. Mrs. Dionne je stara zdaj 37 let.

Nad 60,000 Angležev so ubile bombe

London. — Od marca 1940 pa do marca 1945 je bilo v Angliji ubitih več kot 60,000 civilistov od nemških bomb.

TO VSE LJUBEZEN ST'RI, PRAVI DEKLE, KI JE PONEVERILO TISOČAKE

Chicago. — Shirley Donoski, 13,000 si je sama pridržala, ki je stara komaj 16 let, je pri svojem delodajalcu poneverila \$13,000 in ves ta denar dala svojemu fantu. Uslužbenca je bila pri trgovcu s živili na debelo in pravi, da ni bilo nič težavno pridržati si po \$500 ali \$1000 na en dan, ko so nosili vozniki denar domov od prodanega blaga. Firma dela namreč do \$120,000 na mesec prometa.

Denar, pravi dekleta, je dajala svojemu fantu, ki je zahteval vedno več od nje. Rada bi bila nehala krasti, pa ji je fant grozil, da jo bo pustil, če mu ne bo preskrbel več denarja. Od vseh

OPA je našla zaloge mesa v Chicagu in New Yorku

Lastniki so čakali, da bodo prodajali meso na črni borzi

Washington. — Uradniki OPA naznanjajo, da so izvovali v New Yorku in Chicagu velike zaloge mesa, ki čaka na povrnitev postavnih cen 9. sept., nakar bi šlo to meso na črno borzo. OPA je pripravljena, da prime lastnike tega mesa.

OPA pravi, da pozna lastnike in da jih bo takoj prijel, čim bi poskušali vzeti meso iz skladišč in ga poslati na črno borzo. Kot sodi urad OPA je bilo meso kupljeno po visokih cenah v času, ko ni bilo vladne kontrole, nato bi šlo pa na črno borzo po nepostavni visokih cenah, ko na 9. sept. vlada prevzame zopet oblast nad mesnimi cenami.

Kot izjavlja OPA je zaloga tega mesa tako velika, da se ga ne more odpeljati pred 9. sept. OPA izjavlja, da bo šlo to meso na tržnice po rednih cenah, ali pa sploh ne bo šlo nikamor.

OPA sumi, da je skrito meso tudi po drugih mestih in čaka na črno borzo. Zato pa agentje OPA stičejo po vsej deželi, da bi prišli na sled takemu mesu.

Apelira na mesarje po deželi, naj sodelujejo z vlado ter pomagajo zatreti črno borzo. OPA ima zdaj na delu 2500 agentov, katerih naloga je zatreti črno borzo z mesom.

Bus bo odpeljal na piknik v Peninsula, O.

Kdor se hoče udeležiti prireditve pri Father Andreju v Peninsula, O. na 15. sept. in nima svojega vozila, se bo lahko peljal z busom. Bus bo odpeljal od cerkve sv. Vida naravnost na prostor prireditve in zopet nazaj. Cena na oba kraja bo \$1.15. Toda vsak si mora sedež rezervirati in plačati voznino vsaj do ponedeljka zvečer. Zglasite se pri Miss Ann Vintar, 5704 Bon-Ave.

Sovjetska Unija bo imela 32,000,000 mož za armado

Washington. — Vladni pregled poroča, da bo imela Sovjetska Unija leta 1970 do 32,000,000 mož v vojaški starosti. To bo veliko, kot jih bodo imele skupaj Zed. države, Anglija, Francija, Nemčija in Italija.

Ta statistika, ki jo je zbrala kongresna knjižnica, kaže, da bo štela leta 1970 Sovjetska 250,000,000 ljudi, da bo od teh 32,000,000 v starosti od 20 do 34 let, a od 20 do 29, kar je najlepša vojaška starost, pa jih bo imela 22,000,000.

Zed. države bodo morda takrat štela 160,000,000 duš, od teh jih bo v letih med 20 in 29 komaj kakih 10,500,000.

Iz raznih naselbin

Joliet, Ill. — Tukaj je umrl slovenski pionir John Simonič, star 82 let, vladni iz Semeča v Beli Krajini in v Ameriki od leta 1884. Zapušča ženo, pet sinov in štiri hčere ter več vnukov.

Renton, Pa. — Dne 7. avg. je umrla Mary Kosmač, stara 70 let in doma iz Oslice nad Škofjo Loko na Gorenjskem. Zapušča moža, štiri sinove, tri hčere in več vnukov ter eno sestro v White Valleyju, Pa. in eno v stari domovini.

New York, N. Y. — Dne 11. avg. je v bolnišnici Lexington umrl dr. Božidar Marković, bivši profesor na belgrajski univerzi in minister v zamejni vladi Dušana Simovića. Star je bil 72 let.

Windber, Pa. — Dne 11. avg. je šel prostovoljno v smrt Anton Batista, star 57 let in doma iz avta, podrl roparja na tla ter ga držal, da je dospela policija.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Odpeljani v bolnico

Grdina in Sinovi poročajo, da so bile z njih ambulanco odpeljane v razne bolnišnice sledeče osebe: Mrs. Genovefa Zupan iz Hale Ave. in John Hrovat Sr. iz Ivan Ave., oba v Glenville bolnišnici; Mrs. Kozak v St. Alexis bolnišnici. Prav tako je bil odpeljan John Knaus, ki se je ponesrečil pri delu, pa je zdaj že doma. Vsem želimo hitrega okrevanja. Iz bolnišnice se je pa vrnila Mrs. Troha s zalo hčerko. Čestitamo.

Važna seja

V nedeljo ob 2 popoldne bo važna seja dr. sv. Kristine št. 219 KSKJ. Delegatini bosta poročali o izidu konvencije in še druge važne zadeve bodo na dnevnem redu.

Teta storklja

Pri družini Mr. in Mrs. Anton Krall Jr. na 16009 Waterloo Rd. se je oglasila tetka storklja, ki je pustila za spomin dve zali punčki, dvojčki. Materino deklško ime je bilo Angie Marolt. Srečni ata je služil pri mornarici na Pacifiku dve leti in 3 tedne. Mati in hčerka se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Tako sta postala Mr. in Mrs. Anton Krall Sr. iz 157. ceste že devetletni stari ata in stara mama. Čestitamo!

Prestal operacijo

Mr. Gustinčič iz Perry, O. je srečno prestal operacijo v Cleveland Clinic bolnišnici. Nahaja se v sobi št. 514. Obiski so že dovoljeni.

Darovi za begunce

V našem uradu smo prejeli sledeče darove za slovenske begunce: Družina Frank Milharčič je darovala \$50, neimenovan je daroval \$2 in Primorka je poslala \$10.

Najlepša hvala vsem tem dobrim srem in priporočam še drugim, da bi ob priliki kaj darovali za te slovenske brezdomce, ki so tako zelo potrebni pomoči.

Bolgarska kraljeva družina odpotuje

Sofija. — Bolgarska vlada sporoča, da se bolgarska kraljeva družina pripravlja, da odpotuje v Egipt, kjer se bo pridružila italijanski kraljevi družini, ki je tam v prebivalstvu. Bolgarija bo 8. sept. imela plebiscit, ki naj odloči med republiko in kraljevino. Ker je na krmilu komunistična vlada, se lahko že zdaj ve, kakšen bo izid, zato se kraljeva družina že zdaj pripravlja na odhod.

PODRIL ROPARJA NA TLA, KO JE BEŽAL Z DENARJEM

Nek bivši mornar pri trgovski mornarici je včeraj izropal bartenderja v Marquette Cafe, 5388 St. Clair Ave. Vzel je \$82 in bežal z denarjem južno po 55. cesti.

Opazil ga je John Velič Jr. iz 1261 E. 60. St., ki se je peljal tam v svojem avtu. Skočil je iz avta, star 57 let in doma iz avta, podrl roparja na tla ter ga držal, da je dospela policija.

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI REŠILI LE GOLO ŽIVLJENJE, POMAGAJMO JIM.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEG, Editor)

6117 St. Clair Ave. Henderson 0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
Za Cleveland in okolico po razpisalnih: celo leto \$7.00, pol leta \$4.00.
Četrt leta \$2.50.

Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$7.00 per year; Cleveland and Canada by mail \$8.00 per year.
U. S. \$4.00 for 6 months; Cleveland and Canada by mail \$4.50 for 6 months.
U. S. \$2.50 for 3 months; Cleveland and Canada by mail \$2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year, \$4.00 for 6 months,
\$2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83

No. 174 Thurs., Sept. 5, 1946

Klic po moralnih načelih
v svetovni politiki

II.

Po tej moralni sili, ki je danes svet nima, pa je želi imeti, kliče vsa "moderna" Evropa. Da: moderna zahodna Evropa! Poudarjamo "moderna" v nasprotju proti komunističnemu očitaniu, da je to "nazadnjaška reakcija" Evrope. Prisluhnite klicu sedanjega papeža, ki svari pred brezbožnim komunizmom, obenem pa daje bolnemu svetu zdravila prav v poudarjanju tistih "moralnih načel," ki naj bodo novemu svetu temelj za nov modernejši in pravičnejši božji red. In volitve v Avstriji, na Ogrskem, v Franciji in v Italiji, pa prav zadnje na Dunaju: ali ne kažejo, da išče svet rešitve v Cerkv, v krščanski demokraciji ter poleg nje še v socializmu, ki je za socialno evolucijo in za demokratsko sožitje slojev. Tu se kažejo obrisi novega reda, ki bo postavljen na duhovno bazo religioznega in človečanskega humanitarnega pojmovanja življenja, vsekakor na veliko moralno odgovornost do sočloveka in Boga. Slej ko prej pa bo ostal Bog in Cerkev tista sila, ki je in bo najresnejši protitež proti duhovnemu barbarstvu. In to vedo tudi komunisti, zato so ves srd obrnili prav proti Cerkv in njenim služabnikom (hierarhiji) ter vernikom. In to vedo tudi katoličani sami in komunistem je zato pri najnaprednejših katoličanih najprej naletel na odpor.

In zato lahko rečemo: katoličani v Sloveniji, ki so se v tej domači vojni, katero so začeli agresivni komunisti med okupiranimi Slovenci, uprli boljšeizviranju in moralnemu kvarjenju od strani komunistov, lahko svet — in jih v zgodovini tudi bo — prišteje med najmodernejše in najizobraženejše, ki so vedeli, kaj delajo, ko so prišli za obrambeno orožje: vedeli so, da branijo evropsko krščansko civilizacijo proti azijski surovi mentaliteti. S svojim škofom na čelu so jasno videli, da gre zdaj resnično na našem ozemlju boj za osnove duhovnega temelja človeške družbe. Za te moralne ali če hočete, religiozne osnove evropske zahodne družbe so v svojo voljo in z vsem prepričanjem šli v boj in padli kot žrtve ne toliko svojih nasprotnikov, kakor svojih — prijateljev, notranjih zaveznikov, za katere so delali v trenju časa. In to je tista tragika: tisti zavezniki, ki so se v tej svetovni vojni borili za evropsko pojmovanje človečnosti in družbe, so hladnokrvno predali v smrt vse te slovenske bojevnike za tiste ideale; eno leto po njihovi mučniški in grozotni smrti pa spoznavajo prvi "prekupčevalci" z njihovo krvjo, da vsa gospodarska in politična odstopanja in kompromisi v tem ogromnem boju ne pomenijo nič, da je to borba s praznimi rokami, da pa je treba imeti — načela, ki bodo edina mogla dati boju smisel in cilj. In ta načela naj bodo — moralnega, duhovnega značaja.

To se pravi: zahodni svet bo moral pokazati v dejanju, da hoče ohraniti duhovne vrednote svoje kulture, zahodne kulture, ki je krščanska. S samim političnim prekupčevalstvom je ne bo rešil. Zahodni svet je prišel do točke, pred katero smo bili Slovenci postavljeni v zadnjih letih druge svetovne vojne pod okupacijo fašistov in nacistov: pred vdor komunistov. Zapadni svet nam je take vsilil, prav res nasilno vrnil, svoje zaveznike komuniste in iz svoje volje poslal naše borce v smrt. Po enem letu pa se sam postavlja proti svojim tedanjim "zaveznikom" na isti temelj odpora, na katerem smo stali mi, zdaj razvpiti pred vsem svetom kot "izdajalci," v resnici pa: borci za trdna moralna načela v družbi in politiki, boritelji za evropsko civilizacijo. Stali pa nismo "z ničemer v roki" proti napadalcu, kakor stoji sedanjah zahodni svet, temveč s takim duhovnim orožjem v roki in srcu, kakor si ga želi imeti sedanji celo zgolj gospodarsko usmerjeni anglosaški človek: z dejanjem iz moralne načelnosti.

Ali ni bil torej slovenski odpor proti komunizmu "moderen," napreden, izraz izobraženega katoliškega razsvetljenstva, ki je jasno videlo, kam gre vzhodni svet in kaj se skriva pod lepimi krinkami narodne svobode, ki pa je tudi videlo, da mu mora postaviti naproti nov, socialno pravičen in napreden red, kateremu bodo v temelju zahodno evropska moralna načela, ali — kratko: krščanstvo v dejanju.

To je, po čemer danes tako kliče zahodni svet in na kar opozarja sedanji papež že od vsega svojega nastopa na prestol. Že v svoji prvi encikliki iz leta 1939 je zavpil svetu, da je glavni vir današnjega položaja preziranje in zanikanje splošnih moralnih načel, tako v privatnem kakor v javnem življenju. Poudarja pa, da so "nespremenljiva in nepremakljiva načela naravnega moralnega reda in božjega razodetja, edini in nenadomestljivi temelji one stalnosti in mirnosti, onega notranjega in zunanjega, zasebnega in javnega reda, ki edini more prinašati in ohranjati ljudstvu blagostanje." (Summi Pontificatus).

Kakor vidimo, se atmosfera svetovnega nereda od časa agresivnosti nacistov do današnjega časa agresivnosti komunistov ni spremenila. Papežev glas tedaj ima ceno tudi še danes. Toda če je bil tedaj glas posameznika v puščavi, so se zdaj odprle oči in spregledali so celo taki materialistični gospodarstveniki, kakor jih predstavlja gospodarski list, da so danes zavpili z istim papeževim glasom: "Ni mogoče udarjati v nekaj z — ničemer... Treba se je opreti na — načela."

BESEDA IZ NARODA

Želja se mi je izpolnila

Cleveland, O. — Večkrat sem imel srčno željo, da bi obiskal mojo sestro Ano, ki živi v Puebli, Colo. že nad 47 let. Tudi jaz sem preživel tam osem let mojega srečnega zakonskega življenja. In letos se mi je želja izpolnila. Odločil sem se bil, da potujem z rojaki in rojakinjami (delegati in delegatkinjami KSKJ), ker s Slovenci je lušno in veselo potovati. V tovarni sem dobil dopust. Prijazna rojakinja je kupila vozni listek zame in mojo hčerko, za kar se ji prav lepo zahvalim.

Prišel je čas odhoda in prijazni sosed je odpeljal nas tri na postajo. Vlak je zažvižgal in že smo rekli: Adijo Cleveland! Ne bom opisaval vožnje podrobno. Omenim naj samo toliko, da sem v Chicagu obiskal tudi mojega svaka vedno veselega Johna Kochevarja, ki je preskrbel delegacijo za naš pot jestvin in pijače, s katero nam je na vlaku prav pridno stregel. Prav lepa hvala, Janez! Brez jedače in pijače bi bilo kaj težavno voziti se tako dolgo pot in žejo gasiti samo z vodo. Saj pravijo, da voda niti v čevljih ni dobra. Pa tudi mar. jašali smo na vlaku za kratek čas, kakopak.

Po dolgi vožnji se je vlak končno ustavil na Pueblo postaji. Ker sem bil pa že prej prejel pisno od moje sestre, da nas bodo pričakali na postaji, je bila sedaj edina moja skrb najti njo in njene prijazne hčerke. Bilo pa je že precej mračno in tako je ona nas prej zagledala kot pa mi njo. Prijazno in veselo svidenje. Uboga reva je že precej v letih, pa je čakala skoro štiri ure na nas na postaji (to vse ljubezen stri do brata). Vsedli smo se v njih avto in odpeljali na prijazni Bessemer in se podali k počitku. Drugi dan je bila nedelja in zato smo šli na Grove k sv. maši. Joj, kako se je spremenilo v času moje 34 letne odsotnosti. Na Grovu je še samo dvorana sv. Jožefa, župnišče in dve cerkvi, namreč Marije Pomagaj in italijanska cerkev, ki so mi bili še v spominu.

O, kako mi je srce utripalo, ko sem prišel po stopnicah v cerkev in zagledal v velikem oltarju Marijo Pomagaj. Priporočal sem Nji in jo prosil pomoči za mojo družino, ki ni majhna. Po kosilu pa smo se zopet vsedli v avto in se odpeljali na piknik društva Prešeren. Tam je bilo pa zopet vse veselo, pa še bolj bi bilo, ko bi nam bili Prešerenovci kaj zapele. Šele v ponedeljek sem imel priliko, da sem si malo ogledal meni tako priljubljeni Bessemer. Tam, kjer so prej stale stare lesene hišice, so sedaj vse prenovljene in večinoma odzunaj obzidane in na prvi pogled tako priključne hišice, da človeka kar vabijo notri.

Ko sem šel z Grove po Santa Fe cesti gori na Bessemer, sem videl mnogo ličnih enodružinskih hišic. Prej so se tam pasle krave in sedaj že pokojni rojak J. Perkopec je imel tam prešičjo. rejo in marsikateri rojak je pri njem kupil za božič enega ali dva ščetina. Saj so pa tudi bili tedaj komaj po 4 ali 5 centov funt žive vage.

Tam na Bessemerju, kjer je prej stala Eiler "smelting" tovarna, kjer so bili zaposleni večinoma Slovenci, stoji sedaj krasna slovenska šola in kapelica. Kakor so mi povedali rojaki in rojakinje, bodo tam čez čas s pomočjo Father Gnidica postavili lepo cerkev. Potem bo šele popel. In Bessemer. Ker so pa možje čez dan večino na delu, zato sem porabil priliko in jih zvečer obiskal. Žal, da mnogo mojih prijateljev že krije črna zemlja. Najprej sem obiskal mojega nekdanjega sopotnika Franka Volka in glej ga zlomka, takoj me je spoznal, čeprav se nisva videla

že celih 34 let. Njegova prijazna soproga Francka je takoj prinesla hladilne pijače. Frank je sicer že precej v letih, a še vedno dela. Hvala Frank in Francka. Obiskal sem potem tudi soprogo mojega prijatelja Martina Poda, ki nam je tudi postregla z dobro pijačo. Dalje sem obiskal tudi mammo Rev. Anthony Roitza, da si približno že pri 80 letih, pa se še kaj dobro počutijo. Naročili so mi pozdrave za vse sorodnike v Clevelandu.

Končno pa sem obiskal še gostilne mojih sorodnikov in prijateljev, ki že spe spanje pravičnega. Hitro nam je potekel čas in kakor bi me zadela strela iz jasnega se mi je zdelo, ko me je zbudila žena krog polnoči in mi povedala, da moramo biti naslednji dan (23. avgusta) ob pol enajstih dopolne že na postaji. Oh, tako hitro! Pripravili smo se naslednji dan za naš pot in prišli o pravem času na postajo. Z Bogom, prijazni Bessemer! Ločitev je bila precej težka, pa kaj se hoče, saj:

Bog usodo vodi,
On ve za nas vse.
On vodi naše misli
do zadnjega nam dne.

K sklepu se pa vsem vam rojakom v Pueblo prisrčno zahvalim, ker ste nam tako lepo postregli in nas prijazno sprejeli. Posebno pa hvala moji sestri Mani, sinu in prijaznim hčerkam. Z Bogom. Pozdrav tudi vsem naročnikom.

Andrej Šlogar.

Vpliv tiska

Knjige so dobri, zvesti prijatelji, ki nam pripovedujejo o iskanju in najdbah, o potih in blodnjah ljudi. Dobre knjige nas navajajo k dobremu in odvračajo od slabega, učijo resnice in pobijajo zmoto.

"Dobre knjige so v žalosti dober prijatelj." — Vsi veliki možje so doumeli pomen tiska in so tudi začutili njegov škodljiv vpliv na posameznika, na družino, na narod in na Cerkev.

Tisk je mogočno sredstvo za povzdigo verskega duha v družini, v župniji. Brezdvomno vpliva tiskana beseda z izredno močjo na bralca. "Ako pogledamo v globino svoje duše, moramo priznati, da bi ne bili taki, kakršni smo, če ne bi čitali te ali one knjige."

Žal, da je knjiga ali časopis lahko tudi volk v ovčji obleki. Nedolžne, v prijetnem slogu pisane vrstice so pogosto kakor kače, ki lahko strašno ugriznejo. Misli, katere bereš, močno delujejo nate in ti utegnejo vzeti tvoje lastno mišljenje.

Povej mi, kaj čitaš in povedal ti bom, kakšen si. Lahko pa rečem tudi: Kakršen hočeš postati, takšno čtivo vzemi. Če hočeš biti dober, dobro, če pa želiš postati slab, vzemi slabo čtivo. Zavedaj pa se, da boš dajal nekoč strog odgovor svojemu Bogu!

O nekem indskem učenjaku se tole pripoveduje: Ko je listal neko knjigo, je nenadoma začutil v prstu bolečino. Zapazil je, kako se je iz knjige plazila kača, bila je sicer majhna, a zadala mu je smrtonosno rano. Najprej mu je zatekel prst, čez malo časa roka in v eni uri je bil mrtev.

Med našimi knjigami in časopisi je mnogo kač, večjih ali manjših, ki utegnejo mladino tako zastrupiti, da je sploh ne bomo več spoznali. Verjetno je, da bi marsikdo ne bil v kaznilnici, v bolnici, v norišnici, če bi ne čital te ali one knjige. Mnogi bi bili pošteni člani človeške družbe, če bi v mladosti mesto slabih knjig dobili v roke dobro knjigo, dober časopis.

Po svojem čitvu mi razodeva svojo notranjost. Kdo bi mogel

danesh resno trditi, da knjiga nanj ne vpliva? Prav vsaka knjiga, ki jo čitamo, nas uči in vzgaja ali pa zavaja, če je slaba. Tisk ima čudovit vpliv in se ga ne imenuje zaman velikega pridigarja, velikega glasnika naše dobe. Besede, ki jih tako strahno bruha, odjeknejo v nekaj urah po celem svetu. Tisk pridiga v gostilnah, v kavarnah, na železnici, v zasebnih stanovanjih in na javnih trgih.

Tisk je strašno orožje proti dobremu, pa tudi mogočno sredstvo za dobro. Tisk bo končno odločil bo-li Evropa ostala krščanska ali pa bo zašla v popolno brezverstvo. Tisk, posebno dnevni, dela javno mnenje; kakršnen tisk prevladuje, tako mnenje bo tudi vladalo med bralci.

Časopis je današnjemu človeku stalen spremljevalec. S časopisom v roki gre v službo, v urad, na delo! Časopis je jutranje in večerno čtivo modernega človeka.

Govorjena beseda redko ostane v ušesih poslušalcev, a tiskana beseda ostane na papirju in more roditi neprestano ogromno dobrega ali pa neizmerno zla.

Kaj čitaš?

Resniroljub.

Mala maša

Po prazniku obglavljenja sv. Janeza Krstnika (29. avgusta), ko ni dobro zelje sekati, kot pravijo v Beli Krajini in Motniku, je v septembru prvi slovesnejši in vselej praznik — angelska nedelja. To nedeljo starši v Knežji njivi na Notranjskem prepovedujejo otrokom stikati po grmovju za lesniki in orehi, češ, da so "kače na njem". To pripovedovanje naj otroke "strome" (žadruje), da bi ne skrunili angelske nedelje, da bi ne skrunili angelske nedelje, godu božjih angelov, ki so zavetniki otrok. Naslednji razdostni praznik je — Mala maša

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

(Nadaljevanje z 1. strani)
žava je namreč zaplenila premoženje ravno tistim, ki so imeli bonde državnih posojil. Tako je marsikaj dolg izgubil. Drugo pa je izginilo radi dveh zamenjav denarja, pri katerih so nekateri ljudje vse izgubili.

"POLITIČNI" TEČAJ ZA UČITELJE. — Pisali smo že, kako mora v novi Jugoslaviji biti tudi šola politična. To se pravi, da mora šola vzgajati za režim in za komunizem. Učitelje, ki še niso dovolj vpeljani v komunizem vzgajajo za to delo na "političnih" tečajih med šolskimi počitnicami. Tako beremo v "Slov. poroč. 11. julija, "političen" tečaj za učitelje od 15. — 25. julija.

DVOJNI UČITELJI. — Istega dne se pritožuje v "Ljudski pr." neka Staša, da gledajo tisti učitelji, ki imajo polno izobrazbo s prezirom na one učitelje, (h katerim seveda tudi ona spada), ki so postali učitelji, ker so bili dobri partizani. Pravi, da stari učitelji celo mladino hujskajo proti njim, češ, da nič ne znajo. To smatra Staša seveda za veliko krivico proti partizanskemu učiteljstvu, ki da se na drugi strani trudi, da dobi potrditve izobrazbo. V ta namen jim prireja neke pedagoške tečaje. Število teh nevalificiranih učiteljev, ki jih morajo šele sedaj poučevati, kako se uči, izgleda, da je visoko ker naštevajo proračun, slovenske republike blizu 7000 uslužbencev prosvete, čeprav je bilo pred zadnjo vojno to število znatno nižje.

VSE ZA PARTIZANSKE ZASLUGE. — Ne samo v šoli, tudi drugam se rinejo partizani za svoje partizanske zasluge. Tako beremo v "Lj. pr." 9. julija, da je razpisal natečaj za prometno — komercialno šolo v Belgradu. Tam je rečeno: "V šolo se bodo sprejemali prvenstveno kandidati, ki so sodelovali v narodno osvobodilni vojski to število znatno nižje."

ali Mali šmarin ali mala Gospojica. V Istri pravijo temu prazniku tudi Sveta Marija mala. Ta dan so v Marijinih svetiščih skoraj v vse povsodi shodi, romanja ali vsaj žegnjenja. V nekaterih krajih, na primer v Prihovi, ta dan blagoslovljajo rože in semena. V Prekmurju, na primer v Nedeljici, nesejo k maši rdeče kaline in travniške rože. Doma jih vtaknejo v žito v kašči. V Rogaske Slatini prinesejo na ta praznik kmetice k neki Marijini podružni cerkvi pšenico in jo vsipljejo v določeno posodo. Duhovnik pšenico blagoslovi, nakar jo po maši verniki nekaj malega vzamejo s seboj domov za med seme.

Tudi na Malo mašo se ne sme nihče kopati, je prepoved v Prekmurju, in ne plezati po drevju, je znano v Cerkljah.

Kaj-ta dan razna lazina sili kvišku k nebeški Kraljici. Praznik Marijinega rojstva je vesel dan zlasti za otroke, ker je

"mala maša
otroška paša",

kot čuješ po Beli Krajini, n. pr. okrog Metlike. Takrat namreč grozdje že pride z romanja, kamor se je napotilo o Veliki maši, z drugo besedo, takrat je grozdje že kar zrelo. V Beneški Sloveniji, kjer temu prazniku pravijo "bandvinca", prično ob tem času s trgatvijo. Po Mali maši je že prava jesen in tedaj že kar velja belokranjski, da "Mala maša za suknjo vpraša". Vsaj pastirje v ranih jutrih že rado hladi. Na Notranjskem, n. pr. v Knežji njivi, o Mali maši porajajo za sosoko "merco" (žito), iz katere dobivajo podporo reveži, nekaj pa je tudi za cerkev. Kar zmanjka, vzamejo iz občinske kašče. To je nekaka ljudska samopomoč.

celotno premoženje. Ni treba poudarjati, da je to ropanje v imenu države njahitrejša pot v komunizem in beraštvo. Tako je okrajno sodišče v Ljubljani samo z odloki od 7. maja 1946 zaplenilo premoženje 230 oseb, med katerimi je tudi bivši minister dr. Miha Krek.

To se je zgodilo v tistih časih, ko smo bili mi kadilci že na tem, da bomo kadili srebro, ali pa brinjevo lubje, kakor v tistih lepih pastirskih letih. Nič zato, če nas je dušil kašelj in so nam solze zalivale oči. Postavili smo se pa le in bolj korajžni so ga znali pahniti celo skozi nos.

Proti koncu vojne nam je nekaj takega pretilo tudi v Ameriki in srečne smo se šteli, če nam jih je dal naš opalдар kak pakelček. Moji dvorni zalagatelj sta bila Novakov Jože in njegova Micka, ki sta me držala pri življenju s cigaretami in naši Micki, ki mi jih je hodila kupovat, sta redno zabičavala, naj ne bom s cigaretami kakor krava v detelji ali prašič v koritu.

Torej tiste čase je bilo, ko so nekega jutra pokaže v oknu neke opalde napis: "Pozor, kadilci! Jutri jutraj ob devetih dobrih 100 odjemalcev vsak po en kanton cigaret."

Ni treba še posebej poudarjati, da je stala pred vrati že mnogo pred 9 uro jutraj dolga vrsta kadilcev. Tri bloke daleč se je vrsta raztegnila. Prvi so imeli mnogo upanja, da bodo prišli do cigaret, zadnji pa ne, vendar noben ni hotel iz vrste.

Kar jo pridrobi mimo vrste majhen možček s krivim nosom, na celi črti pristen Judek. Meni nič, tebi nič, jo ubira ob vrsti proti vratom opalde. Bil je že blizu vrat, ko ga prime za kravatec doberšen možki, ga dvigne od tal, ga parkrat dobro pretrese, kakor mlati škopnik, potem ga pa vrže nazaj ob vrsti s sladkimi besedami: "Kje si se pa ti manire učil! Šur, mi stojimo že po nekaj ur v vrsti, ti boš pa kar planil v prodajalno, ko bo odprla vrata. Marš nazaj v vrsto, če nočeš, da se ti kaj ne primeri, ki se ti ne bo dopadlo."

Judek se je pobral, si otepel prah z obleke, si posadil klobuk na glavo, ki mu je bil odletel daleč po cesti, pa se brez vsake besede zopet začel naprej ob vrsti proti vratom. Se cel toliko predrzen je bil, da je z rokami odriaval kadilce, ki so stali v vrsti.

"Oho!" zavpije nanj zopet tisti orjak, ki ga je malo prej učil manire, "kaj si spet tukaj! Tok ti misliš, da ne boš stal v vrsti. Kakopak, kar umaknil si ti bomo, ti napraviš špalir in rekli: izvolite, vaše blagorodje, stopite naprej in si pomagajte do cigarete. Poglejte jo no, žabo, kaj si vsega ne podstopi. Čakaj no, ti bom pa nekoliko pokazal pot nazaj v vrsto." To reši, prime razjarjeni kadilec Judka za hlačni jermen, ga dvigne od tal in ga nese prav na konec vrste ob splošnem ploskanju ostalih.

Koncem vrste orjak Judka še nekoliko premika, potem pa ga trdo posadi na pločnik in ga počuti: "Tako! Tukaj boš čakal v vrsti! Še enkrat se mi prikaži tam spredaj, pa se boš kesal, da si prišel na svet, krotka, krotasta!"

Tedaj se pa Judek ni mogel več premagovati. Zažuga svojem nasprotniku in vse dolgi vrsti, rekoč:

"Orajt, orajt, fantički! Le malo prijazneje delajte: Če me boste zares vjezili, vam pa res ne bom odprl prodajalne, pa se boste pod nosom obrisali za cigarete."

Da, uganili ste, z lastnikom opalce so se nosili. Šur, ko so svojo zmoto spoznali, so ga pa kar nesli do vrat, da jih je odprl in začel deliti cigarete. Ta zgodba nas uči, da majhna žaba včasih daleč skoči.

